

ГЕОРГИЙ ГУРЕВИЧ
ИНФРА ОТ СЪЗВЕЗДИЕТО
ДРАКОН

Превод от руски: [Неизвестен], 1964

chitanka.info

Черен кръг плава всред звездните бисери — матов диск с помътнели краища. От едната му страна звездите гаснат, за да се появят след половин час от другата. Познати съзвездия, но тук те са по-ярки и изображенията им, по-сложни и фини. Само в едно от тях — в съзвездието Летяща риба има една звезда повече, най-ярката на небето, най-прекрасната — нашето родно Слънце.

Но ние не гледаме Слънцето, не се любуваме на звездния филигран. Нашите погледи са приковани в черния кръг, макар че нищо не може да се различи в непрогледната тъма — нито с просто око, нито с телескоп. Ние сме шестима — целият екипаж на космическия кораб: старецът Чарушин, началник на експедицията — наричаме го Дядото, съпрузите Варенцови, съпрузите Юлдашъови и аз — Радий Блохин.

— И какво сега? — пита Дядо Чарушин. — Да се връщаме ли?

— Няма как — казва Толя Варенцов, главният ни инженер. — Ракетата е пригодена за кацане на суша, а там — вода, навсякъде океан. Становете ни са ръчни, занаятчийска работа, шестима работници, всички с ниска квалификация. Цяла година ще се мъчим, ще понаправим нещичко и ще потънем при кацането. Не бива да рискуваме.

— И горивото едва ли ще стигне — добавя Рахим Юлдашъов. — Нали изчислявахме с вас. Да кацнем — значи да се забавим още седем години и въздухът няма да ни стигне. Пък и възрастта...

Айша го дръпва за ръката. Рахим бе забравил, че е неучтиво да се говори за възраст в присъствието на Дядото. Старецът бе вече надхвърлил деветдесетте.

— Най — после няма да се върнем с празни ръце я — забелязва Галя Варенцова.

И тогава Чарушин казва спокойно!

— Има само един изход...

— В никакъв случай — вика тя.

* * *

„Животът се измерва с делата, а не с годините“ — тези думи чух за първи път от Дядото преди седемнадесет години.

Помня първото си посещение при него. Късна есен. Мокър пронизващ вятър. Бръмчащата аерораница ме носи над черни поля с полегнала трева, над голи дървета, над оловните вълни на Куйбишевското море. После виждам светлосинята ограда, къщичката от зеленикаво стъкло и на портата стареца с пицните бели коси. Познавам го по портрета и като изключвам раницата, кацам несръчно пред него, право в канавката.

— Да вървим да се преоблечете. После ще се представите — казва той, подавайки ми ръка.

Така се запознах с Павел Александрович Чарушин — знаменития космически капитан, участник в първия полет до Венера, командир на първата експедиция до спътниците на Юпитер, на първата до Сатурн, на първата до Нептун и прочие, и прочие... Тук на брега на Куйбишевското море той доживяваше своя славен живот.

По образование аз бях инженер — строител, работех на строежа на Главния Междупланетен аеродрум на Килиманджаро в Източна Африка. Бях млад и самонадеян. По това време — в началото на 21 век, вече беше ясно, че планетите на Слънчевата система не са подходящи за заселване. Аз съставих план за реконструкция на Слънчевата система. Предлагах Венера и Марс да се преместят на земната орбита, Марс да се снабди с изкуствена атмосфера, а атмосферата на Венера да се изчисти от въглеродния двуокис. Предлагах още Сатурн, Уран и Нептун да се разкъсат и с атомен взрив да се докарат частите им по-близо до Слънцето.

За мое удивление навсякъде отхвърляха величествените ми проекти. И аз естествено се обърнах към Чарушин.

Старецът ме изслуша с добродушно снизходителна усмивка и каза:

— Бедата е там, Радий Григориевич, че вашите проекти ще дотрябват чак след около триста години. Не е нужно да се разселваме из Слънчевата система, когато на Земята ни е удобно и просторно. Сигурно ще се възгордеете: ето какъв съм, значи, прозорлив. И напразно. Не е кой знае каква заслуга да се занимаваш с ненужни за даденото време проблеми. Когато това стане необходимо и възможно, хората ще се заемат с реконструкцията на планетите.

Не се съгласих със стареца, но не се и обидих. И продължавах да му досаждам с подробностите по проекта, Дядото с насмешлива

усмивка развенчаваше идеите ми, но продължаваше да ме кани всяка неделя. Вероятно допадаше му младежката ми разпаленост.

Павел Александрович ме слушаше, после аз го слушах как диктуваше на електронния стенограф знаменитите си мемоари. По онова време „Комсомолска правда“ бе току-що започнала да ги печата. Вие сигурно помните самото начало, първия ред:

„Нашата експедиция излетя към Луната, за да започне подготовката за...“

— Павел Александрович — казах на стареца, — не бива така изведнъж... Мемоарите на всички хора започват от детинството, от деня на раждането им.

И тогава чух за първи път думите:

— Радий, ние, космическите вълци, измерваме живота си не с годините, а с откритията, пътешествията.

— Но на читателя е интересно да узнае що за човек сте, какъв сте били в детинството си, как сте станали откривател на планети.

— Не е вярно, драги. Хората не се интересуват от мен, а от делата ми. Всяка епоха си има своя любима професия. Ние, космонавтите, сме любимците на 21-вия век.

Тези думи можете да намерите в епилога към I том на „Мемоарите“. Там още се казва:

„На мен се падна щастието да се родя в зората на Великите космически открития. Детските ми години съвпаднаха с детството на Астронавтиката. Луната бе покорена от хората, преди още да порасна. Като млад мечтаех за срещата си с Венера, в зрялата си възраст — за Юпитер, като старец — за стареца Нептун. Техниката осъществи моите мечти. През течение на живота ми скоростта за по-малко от столетие нарасна от 8 до 800 км/сек. Владенията на човечеството се разшириха неимоверно много. Днес те обхващат сфера с радиус около 4 милиарда километра. И само една наша мечта не се изпълни: не срещнахме братя по разум. Ние вече стигнахме границите на Слънчевата система, посетихме всички планети, пред нас е междузвездното пространство. Към другите слънца очевидно не ще полетим скоро. Нужна е сто пъти по-голяма скорост. Фотонната ракета и другите още по-смели проекти засега си остават проекти. Епохата на космическите открития е прекъсната вероятно за 3–4 века.“

Хората отиваха в Космоса с различни цели. Павел Чарушин се надяваше да открие братя по разум. С надеждата, че ще ги срещне, летеше той от планета на планета. И изведнаж — край. Нямаше повече какво да се открива, а да стане космически шофьор не искаше. Покой, почит, внуци, мемоари, вила... И тъй би завършил живота си, ако не бе ми дошла неочаквано мисълта за възможността да съществуват инфра-слънца.

Всъщност той сам ми подсказа до известна степен тази идея: никак не му се искаше да се примири с мисълта, че няма повече на къде да се лети.

Какви бяха разсъжденията ми?

До най-близката звезда има четири светлинни години! Океан от пустота. Но уверени ли сме, че там има само пустота? Знаем само, че няма ярки звезди, биха се виждали. Но може би там има слабосветеци или тъмни тела? Може би нашите небесни карти, също като земните с големи мащаби, отбелязват само звездите-столици и изпускат звездите-селца.

Да вземем за пример сферата с диаметър 15 светлинни години. В нея има четири слънца — нашето Слънце, Алфа Центавър, Сириус и Процион. Всъщност седем слънца, защото освен нашето всички са двойни звезди.

Но в това пространство има още няколко десетки слабо светеци звезди — червени джуджета, субджуджета, бели джуджета. Те са близки звезди, но почти нито една не се вижда с невъоръжено око и едва в 20-ия век ние узнахме, че са близо до нас.

И така, единици се виждат с просто око, десетки — с телескоп. А дали няма в същото това пространство стотици други небесни тела, които да не могат да се видят и с телескоп?

И температурите подсказваха същия извод.

В света на звездите има такова правило: колкото по-голяма е звездата, толкова по — гореща е тя; колкото е по-малка, толкова е по-студена. Червените джуджета са 10 пъти по-малки от Слънцето, температурата им е 2–3 хиляди градуса. Да предположим, че има тела, десет пъти по-малки от червените джуджета. Каква температура ще имат те? Вероятно 1000, 600, 300, 100 градуса. Светимостта на поедрите ще бъде нищожна, а на останалите — никаква. При температура, по-ниска от 600 градуса, телата ще изпращат само

невидими инфрачервени лъчи. Невидими, черни слънца! И сред тях, особено интересните за нас, с температура на повърхността 30 градуса — тъмни, но топли планети с вътрешно загряване.

Защо не са ги намерили до сега? Отчасти защото не са ги търсили, отчасти защото е много трудно да се открият. А от Земята тъмните планети въобще не могат да се видят. Нали нашата Земя сама излъчва инфрачервена светлина, ние живеем в море от инфрачервени пламъци. Нима може да се забележи светлината на такава далечна звезда, когато живеем сред пламъци?

С трепет излагах съображенията си на Павел Александрович. С крайчето на окото следях как снизходителната усмивка изчезва от лицето на стареца, как се вдигат рунтавите му вежди.

— Та това е интересно, Радий — каза той. — Планета с вътрешно загряване. Дали има живот там, как мислиш? Растения, разбира се, не може да има, щом няма светлина. А животни? На Земята има животни, които живеят в тъмнина — и в пещерите, и в океанските глъбини. А висши форми? Могат ли да възникнат висши форми във вечна тъмнина?

И неочаквано той се разсмя и ме тупна по рамото:

— Може би с теб пак ще излетим в Космоса, а Радий?

* * *

Аз самият бях удивен, когато след половин година Централната Лунна обсерватория съобщи за откриването на първата инфра звезда.

Ако не беше Павел Александрович, всичко това би станало много по-късно. Той изостави работата си, развлеченията. Електронният стенограф пишеше само писма до научните и обществени организации, до старите приятели — космически вълци, до другарите, до учениците, на Луната, на Марс, на Юнона, на Йо, на космическите кораби за далечни пътувания — с гореща, настойчива молба да организират търсенето на черните слънца.

Възхищавах се от енергията на стареца. Като че ли само такъв сигнал е чакал. Ето, появи се цел — неоткрити светове: може пак да се понесе из Космоса, да търси, да открива.

Инфра звезди откриха в съзвездията Лира, Стрелец, Малката Мечка, Змиеносец, Телескоп... А най-близката и най-интересната за нас — в съзвездието Дракон. Температурата на повърхността ѝ бе плюс десет градуса. А разстоянието до нея „само“ седем светлинни денонощия. „Само“ четиридесет пъти по-далеч от Нептун. Междупланетна ракета можеше да измине това разстояние за 14 години.

И след година ракетата излетя. А в нея бяхме Варенцови, Юлдашови и ние с Павел Александрович. Аз си знам какви усилия струваше на стареца да издействува да включат него и мен. Него заради възрастта му, мен — заради младостта и неопитността ми.

* * *

... Четиринадесет години се стремяхме към невидимата точка и настъпи най-последният момент, когато успяхме да разпознаем целта — тъмния кръг, закриващ звездите. Курсът, изчислен от земните астрономи, ни изведе право на целта. Но едно нещо не бяха предвидили те: оказа се, че Инфра от съзвездието Дракон е двойна звезда. Две черни слънца — А и В. А по-малко, В малко по-голямо? А по-близо до нас, В малко по-далеч. По космически „малко“. А разстоянието между тях — по-голямо, отколкото от Земята до Сатурн.

Всички изгаряхме от нетърпение, особено Павел Александрович, макар че не даваше вид. Бе приготвил целия арсенал за междупланетни преговори: светлинни сигнали, инфрачервен прожектор, азбука с изпъкнали картинки, колекция от геометрични фигури.

Настъпи тържественият ден на срещата.

От сутринта бяхме включили спирачните двигатели. Надвечер тъмното петънце на Инфра започна забележимо да расте, да гаси една след друга звездите и най-сетне увисна срещу нас като черен диск. Бяхме станали временен спътник на Инфра.

И представете си нашето разочарование — заслужаваше ли да летим четиринадесет години, за да видим обикновена арктическа нощ. Температурата на повърхността — минус шест градуса. Газове в атмосферата имаше: метан и амоняк, както на Юпитер, въглероден двуокис, както на Венера, много водород и водни пари — гъсти плътни

облаци. А под тях замръзнал океан — лед, снежни равнини, грамади ледени блокове. И дебелина на леда — десетки и стотици километри. Определяхме я с взривове.

Дядото бе просто смазан. Пропадна и последният му опит! Не се сбъдна мечтата на живота му!

Тогава се оформи решението да посетим и Инфра В.

На пръв поглед това изглежда съвсем естествено. Бяхме близо, защо да не я посетим? Но в Космоса всичко зависи от горивото. На Земята горивото определя пътя — километрите, а в Космоса само скоростта — изразходва се не през цялото време, а само при набиране и погасяване на скоростта. Да се приближим до втората Инфра, означаваше да забавим връщането си с три-четири години. Не ни се искаше да увеличаваме пътя си с още някоя година, но след като бяхме посветили тридесет години от живота си, трите нямаха голямо значение.

Почти цяла година пълзяхме бавно от едната Инфра до другата. И отново черното петънце нарасна, превърна се във въгленочерен кръг. Отново станахме временен спътник. Изпратихме автоматичен разузнавач в тъмнината. Но този път тъмнината бе разкъсвана от време на време от светкавици. На екрана се виждаха контури на облаци. Радиото предаде съобщението на автомата — температурата на въздуха плюс двадесет и четири градуса.

Но нещо не бяхме предвидили в изчисленията и нашата ракета-разузнавач пропадна, изглежда потъна. Изпратихме втора ракета, тя обиколи няколко пъти Инфра. На екрана виждахме облаци, виждахме дъжд. И навсякъде море, само море, ни едно островче. Ледове нямаше. Инфра се сгрива от вътрешната си топлина и климатът ѝ навсякъде е еднакъв.

Нито континенти, нито острови. Океан, океан, само океан.

На какво всъщност разчитахме ние? Че на Инфра както на нашата Земя, ще има океани и суша. Разумни същества (а в душата си все се надявахме, че ще срещнем разумни същества) естествено могат да се развиват само на суша. Океана също смятахме да изучим, не само от брега — да отплуваме, да спуснем малка батисфера. И звездолетът ни бе приспособен за кацане на суша.

* * *

— И сега какво? — пита Дядо Чарушин. — Да се връщаме ли? Да, няма как, ще трябва да се връщаме, без нищо да сме узнали. — Има само един изход — казва Дядото.

Ние гледаме началника с недоумение. Айша първа разбира:

— В никакъв случай — вика тя. — Вие искате да се спуснете с батисферата, нали?

Разтревожихме се. Да се спусне човек с батисферата може, въпросът е, как ще се върне. Автоматът-разузнавач не ще може да излети. Батисферата ще остане завинаги там... и в нея човекът.

— Не ще допуснем — настоява Айша.

И Дядото отговаря, повдигайки рамене:

— Вие, Айша, сте изтъкана от медицински предразсъдъци. Струва ви се, че човек има право да умре само от тежка болест. Ние, космическите вълци, измерваме живота си не с годините, а с делата си.

— Ненужна жертва — казва Рахим. — Трябва да се върнем на земята и да докладваме. Следващата експедиция ще се подготви специално и ще проучи дъното...

Следващата? Кога? След тридесет години?

Толя Варенцов се понадигна, искаше да предложи себе си. Галя го хвана за ръкава. Аз настоявах за своята кандидатура.

— Решението е взето — каза Дядото. — И не губете време в излишни спорове. Заповядвам да се започне подготовката за спускането...

* * *

И ето ние сме петима. Стоим смълчани със стиснати устни пред високоговорителя. Чуват се гръмотевични тътнежи, пищене, пращане. Атмосферата на Инфра е наситена с електричество, непрекъснати смущения. Най-последно спокойният бас на Чарушин прозвуча в кабината:

— Изключих прожектора. Тъмнината е абсолютна. Непрекъснати светкавици, къси и начупени. При блясъка им се виждат облаците.

Въздухът е плътен и на границата между въздушните течения има силни вихри.

Смущенията пречеха. Губеха се думи и цели фрази. После започна да се чува по-добре.

— Въздухът става по-прозрачен. Виждам морето. Повърхността му е като черен лак. Браздят го малки вълни. Падам бавно, въздухът е много плътен. Тежестта е огромна, с усилие движа езика си.

И изведнъж радостен вик:

— Птици! Светещи птици! Още една и още. Три наведнъж. Мярнаха се и изчезнаха. Успях да ги разгледам: главата кръгла, туловището дебело. Крилцата малки, трепкат. Май приличат на нашите летящи риби. Може и да са риби, а не птици. Но летяха високо.

Силен плясък. Пауза.

— Чухте ли шума? Влязох във водата. Здравата се ударих. Впрочем няма значение. Изключих осветлението. Привиквам към тъмнината.

Малко след това:

— Потъвам бавно, един-два метра в секундата. Отново включих прожектора. Зад стъклото огнена буря — светещи вихри, вълни, облаци. И колко различни дребосъци пъплят край мен! Приличат на нашите скариди. Колкото по-надолу — толкова повече.

А това какво е? Дълго, тъмно, без глава и без опашка. Кит? Кашалот? Движи се бързо, след него светеща струя. Отстрани на тялото му редици светлинки, като илюминатори. Нима е подводница? За всеки случай сигнализирам с прожектора: две-две-четири, две-три-шест, две-две-четири.

Никакво внимание. Зави вдясно. Вече не се вижда.

А ето и други някакви чудовища — нещо средно между костенурка и октопод. Наричам ги октоподи за сравнение, всъщност те са с пет пипала — едно отзад, като кормило, четири отстрани. На края имат надебелявания с вендузи. На едно от предните пипала има силно светещ орган. Прилича на фенер. На гърба щит. Рачешките им очи са на подвижни рогчета. Устата като тръба. Описвам ги така подробно, защото плават към мен. Ето сега ме гледат през илюминатора. Неприятно чувство — погледът им е напълно осмислен. Зеницата кристална, ирисът фосфоресцира с мъртвешко зелена светлина, както у

котката. Чел съм, че земните октоподи имат човешки поглед, но сам не съм виждал, не мога да сравня.

Прожекторът напипа дъното. Някакви възлести корени. Наподобяват корали или морски лилии. Виждам дебели стъбла, филизите им висят надолу с чашките. Някои опират на дъното. Нашите морски лилии са с обърнати нагоре чашки, с тях ловят потъващата храна. Какво търсят тези в тинята? Гниещи остатъци? Но не всички стигат дъното. Нима ловят топлината? Но тогава това са растения. Растения без светлина? Невъзможно. Впрочем от дъното струи светлина — инфрачервена. Може ли за сметка на енергията от инфрачервените лъчи да се образува белтък, да се разлага въглеродният двуокис? Енергията е малко, трябва да се натрупва. Но и зелените листа на Земята също трупат енергия.

Заплетох се в стъблата. Сега мога да наблюдавам, без да бързам. Все повече се убеждавам, че това са растения. Ето, една дебела риба без очи дъвче един филиз. Друга — зъбата и дълга — сграбчи дебелията и я понесе нагоре. Потокът от храна тук идва от дъното към повърхността. Светещите птици са последната инстанция.

Зачу се скърцане и глухи удари по метал. Какво е това?

— Батисферата се задвижи — съобщи Дядото. — Нещо я тегли. Какво — не мога да видя. Пред илюминатора няма нищо.

Дъното е наклонено. Гъсталаците нямат край. Но чудно нещо — растенията са в правилни редици. Нещо голямо се движи бавно и реже цели храсти от корен. Ей че лакомо — тъй ги и гълта. Не виждам ясно, живият комбайн пълзи някъде встрани. Отпред праг от скали. Преплувахме го. Черна бездна. Батисферата се спуска надолу. Налягането се увеличава. Прощавайте! Поздравете Москва.

Секундна пауза и изведнаж вик, почти вопъл:

— Пукнатина!!!!

Зачуха се остри удари, все по-чести и по-чести. Види се, водата бе нахлула в камерата.

Старецът изохка. После бързо заговори:

— На дъното на бездната постройки. Град. Осветени улици. Куполи. Балони. Плаващи кули. Някакви странни същества... Навсякъде... Нима това са...

Тръсък. Вик на болка. Бълбукане.

И тържествуващ, силен, продължителен вой от смущения.

Петима души, затаили дъх, гледат черния кръг, макар че там нищо не може да се различи, нито с просто око, нито с телескоп.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 2 от 1964 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.